

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 167 (3329) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Lemondott a Catania elleni közvetlen támadásról a 8-ik brit hadsereg

Churchill beszéde rossz hatást keltett az olasz közvéleményben. Roosevelttel szerint Németországot és Japánt csak Németországban és Japánban lehet megverni

(P. Á.) Az olasz belpolitikai nagy változások kiindulási pontja világosabb kezd lenni. Maga az olasz hivatalos és félhivatalos sajtó figyelmezteti a világ nyilvánosságát, hogy senki ne mélyedjen kalandos elképzelésekbe a történelmi fordulat okai felől. Nem történt se államcsíny, se forradalom, hanem a korábbi fasizista kormányrendszer legfőbb véleményező testülete, a Fasiszta Nagytanács határozta el, hogy az ország veszélyével szemben az egész olasz nemzet maradéktalan egységét kell kialakítani, s evégett az uralkodót kell fölkérni cselekvésre, a legfőbb parancsnokság gyakorlására. A Fasiszta Nagytanács tulajdonképpen maga határozta el, hogy a fasizmus kormányzati rendszerét és tekintélyuralmát a király tekintélyuralmával kell fölváltani.

Az elhatározásban az a részlet is igen jelentősen emelkedik ki, hogy a tanácskozások tíz óra hosszán tartó drámai feszültségű vitából állottak. Az elfogadásra kerülő határozat indítványozói között ott volt Grandi, Ciano és Bastiniani is, tehát a fasizista rezsim három olyan vezető embere, akik közül kettő korábban volt külügyminiszter, míg Bastiniani legutóbb töltötte be a külügyminiszeri széket. Mindnyájan legbizalmasabb emberei Mussolininek, s egyúttal mind olyanok, akik évek óta legheletesebben megismerhették a világpolitika mozgató erőit és ezeknek Olaszországgal való vonatkozásait. Szinte azt lehet érezni, mikor ők is a határozat indítványozói között voltak, sőt éppen Grandi állott az indítványozók élén, hogy maga Mussolini is nyilatkozott általában.

Az elhatározás így tulajdonképpen olyan értelmű, hogy maga a fasizmus kívánta a nagyobb nemzeti egység megvalósítását, s evégett saját maga mondott le magáról. Nem önbizalmatlanság volt ez, hanem az olasz nemzet teljessége és kiterjedőbb összetartása iránti nagyobb bizalom. Hatalomról való lemondás a nagyobb erkölcsi hatalom kialakulása végett. Ennek azonban logikus következménye az, hogy most az olaszok fasizista pártját az új kormány feloszlatja, s ezzel megszűnt az a kormányzati rendszer, mely husz év óta vitte Olaszország belső és külső ügyei intézését. Ez a rendszer husz év alatt óriási átalakulásokat vitt végbe, egészen új nemzetnevelést gyökeresített meg, s olyan gazdasági, társadalmi és művelődési szervezkedéseket hozott létre, melyek hatásukat és befolyásukat a további időkben is éreztetik.

Ennek megfelelő az új olasz kormány-

nak az az elhatározása, hogy mikor a nemzeti fasizista pártot feloszlatja, egyúttal a párt által létesített segélyező, művelődési és testező intézmények további fennmaradását is biztosítja. Az így fennmaradó intézményekbe bele tartoznak a társadalombiztosító és egyéb hivatásrendi szervezetek, a szabadidőmozgalom, az ifjúság katonai előképzése és a sportegyesületek. Megszűnik azonban ezek működésében a fasizista politikai fegyelemben tartozás: helyette az új nemzeti egységnek kell összetartó erőről és folytonosságról gondoskodnia. Igen érdekes, hogy az új kormányzat a frontarcos szervezetekhez és a katonai parancsnokságokhoz való csoportosításban jelöli meg az új összefoglaló kereteket, de ezekbe tartalmat úgy kíván önteni, hogy az egyháznak vissza kívánja adni a vezető szerepet a néptársadalom nevelésében.

Már eddig is föltűnhetett, hogy úgy a pápa iránt, mint más főpapok iránt a mostani napokban mennyi forrósággal nyilvánul meg az olasz nép rokon-

szeneve. Talán a fasizmusnak önmagáról való lemondásában a nép nem is az önfeláldozást érezte meg elsősorban, hanem azt a látszatot engedte urrá a lelkeiben, hogy akik őt eddig vezették, maguk is önbizalmatlanok lettek maguk iránt. Viszont e lehangozó látszattal szemben látnia kellett a pápát, ki a templomromok fölött világba kiáltotta, hogy sorsközösséget vállal a megpróbált néppel, s maga is személyesen kiáll a további rombolások ellen. Az elhagyatottság érzését a nép lelkében fölváltotta a magasabb erkölcsi erőben való bizalom, s így kap nagy értelmet a király felhívásában is az a mondat, mely arról szól, hogy mindenki ismét foglalja el azt a helyet, amit „a kötelesség, a hit és a harc” eléje szabott. A hit egyenrangúságot kapott a kötelesség és a harc mellett, hogy együtt legyen az új olasz élet kifejlesztője.

A megszűnő fasizmus helyett az egyház is előtérbe lép, hogy az olasz nép lelkét, önbizalmát, helytállását ismét erősítse tege.

Változatlan a harcéri kapcsolat a német és olasz erők között

Berlini jelentés szerint — mint a Pest írja — illetékes magyarozók megállapítása szerint a harcéri kapcsolat német és az olasz erők között mindenhol teljesen változatlan. A harcér minden szakaszán küzdenek olaszok, bár a leg súlyosabb pontokról csak a német hadosztályok hadműveleiről számolnak be.

Sziciliában a harcok súlypontja Cefalu környékére, másrészt pedig Enna vidékére nehezedik. A jelek szerint a 8-ik angol hadsereg lemondott a Catania elleni közvetlen támadásról. Ezen a környéken rendkívül súlyos harcok folynak.

Zürichből jelentik: (B. T.) A német-olasz viszony berlini vélemény szerint a legutolsó 24 órában nem változott — jelenti a Neue Zürcher Zeitung berlini munkatársa. Német helyen tudomásul veszik az olasz kormány megnyilatkozását, anélkül azonban, hogy teljesen tartózkodó magatartásukban a legkisebb változás is mutatkoznék. A német külügyminiszeriumban tegnap megjegyezték, hogy a Mussolini és a Hitler közötti személyes barátság, valamint a fasizmus és a nemzeti szocializmus eszmei rokonsága fontos alkotóeleme volt a tengely politikájának. Rámutatnak azonban arra is, hogy a népeket nemcsak a világnézetek, hanem valóságos érdekeik is irányítják. A német-olasz szövetségnek ez az alapja továbbra is megvan. Sem Olaszország, sem pedig Németország nem mond le róla. Egyelőre csak a légkör változott meg, nem változott azonban a tengely reálpolitikai magatartása.

Mussolini Olaszországban tartózkodik

Rómából jelentik: (MTI) Mértékadó olasz politikai körökben a külföldön elterjedt hírekkel ellentétben kijelentik, hogy Mussolini Olaszországban tartózkodik.

Rómából jelentik: (MTI) A miniszter-

tanács döntése értelmében meghagyták a fasizista ifjúsági szervezeteket és a sportszervezeteket, valamint egyéb, a népnevelés célját szolgáló ifjúsági egyesületeket. Természetesen ezek átalakítás alá kerültek és a kormány ellenör-

zésével működhetnek tovább. A minisztertanács eltörölte a fasizista nagytanácsot, amely összeférhetetlen az alkotmányos étellel. Az állam védelmére alakult különleges törvényszékek is feloszlatták, mint az olasz polgár egyéni szabadságával ösze nem függő intézményt és helyébe az egyes hadtestek mellett működő katonai törvényszékek léptek.

A Giornale d'Italia azt kívánja, hogy a politikai foglyoknak adják vissza a szabadságukat, akik csak a miatt vannak börtönben még ma is, mert a leg súlyosabb időben a polgári méltóság és emberi függetlenség eszményképeiről álmodoztak. Megállapítja, hogy Olaszország hétfőn mosolygott. Aki a terekre ment, láthatta azt a mosolygó Olaszországot, amelytől husz évig elvették a szabadságot, atyáinak örökségét.

Olaszország megváltozott képe

Rómából jelentik: (MTI) Rómában és a jelentések szerint Olaszország más városaiban is a megváltozott helyzet ellenére nyugodtan folyik az élet. A fasizista jelvények eltűntek a gomblyukakból és az épületeken sem láthatók. A Palazzo Venezia erkélyéről még hétfőn levettek a két hatalmas vesszőnyalábót és a társasgépkocsik oldalán levő római cimberben is csak üres foltok jelzik a fascio nyomát. A miniszteriumok és a fontosabb középületek előtt rohamsisakos őrséget állítottak fel golyózóróval. A fasizista milícia és az ifjú fasizták eddigi jelvényük helyett csupán a Savoya-csillagot hordják kabátjukon és a fekete inget a katonaság zöldesszürke inkével cserélték fel.

Ez a hatalmas változás néhány elszigetelt jelenségtől eltekintve, simán folyt le s Olaszország és a király nevében történt. Ez az a két erő, amire a legtöbb hivatkozás történik a rend fenntartása és a háború folytatása érdekében. Róma még ma is lobogódiszben van. Az üzletek kirakatában a király nemzeti színekkel körülvett kepe és Eljen Itália, Eljen Badoglio feliratok olvashatók.

Churchill beszédének hatása

Zürichből jelentik: (B. T.) A Die Tat jelenti, hogy Churchill alsóházi beszédét az olasz lapok eddig nem közölték, de már most megállapítható, hogy Churchillnek a feltétlenül külső megadáshoz való ragaszkodása rendkívül rossz befolyást keltett az olasz közvéleményre. Valószínűnek látszik, hogy a beszéd Olaszországban hatalmas hazafias hullámot vált ki.

Zürichből jelentik: (B. T.) A Neue Zürcher Zeitung közli: A Gazetta del Popolo az olasz néphez fordulya így ír:

Célunk a béke. Az ellenég azonban Olaszországtól ma is feltétlenül megadást követel és azt, hogy leggyverjöl és becsülettől megfosztott Olaszor-

Magyarország iránt az új olasz kormány is a régi hagyományos barátsággal viseltetik

Feloszlatták a nemzeti fasiszta pártot. Eltörölték a fasiszta nagytanácsra vonatkozó rendeletet

(MTI) A budapesti olasz ügyvivő szerdán megjelent Ghyczy Jenő külügyminiszternél és bejelentette, hogy az új olasz kormány is a régi hagyományos barátsággal viseltetik Magyarországgal iránt.

Rómából jelentik: (Stefani) Az olasz minisztertanács július 27-én tartotta első ülését Badoglio tábornagy elnöke alatt. A minisztertanács az ország politikai helyzetében beállott új helyzetre való tekintettel mindenekelőtt elrendelte a nemzeti fasiszta párt feloszlátását. Külön intézkedés történt a párttal függő viszonyban lévő segélynyújtási, közművelődési és sportintézmények további működéséről. A minisztertanács ezen az ülésen elhatározta, hogy az 1928. december 9-én hozott fasiszta nagytanácsra vonatkozó rendeletet eltörli, ami a normális alkotmányos életre való visszatérés egyik feltétele. A minisztertanács elrendelte az államvédelmi különbíróóság felüggesztését. E bíróság hatásköre alá eső ügyeket a jelenlegi háború egész artamára a hadtestbíróóságok hatáskörébe utalták.

A lakosság támogatásával ment végbe a kormányváltás

Rómából jelentik: (MTI) 1922. óta nem volt ilyen fordulat az olasz történelemben. Egy csapásra megváltozott minden. Mértékadó olasz politikai körökben rámutatnak arra, hogy sem forradalom, sem államcsíny nem történt.

A Tribuna megalapítja, hogy a fel-támadás három tényezője egyre nagyobb fontosságot nyer. A három tényező a következők:

1. Erős és határozott emberek cselekedete, akiknek ellent kell állaniuk a háború nyomásának. 2. Az egyház visz-szanyeri a lelkeken való uralmat. 3. Olaszország lobogója, melyen a szabadság neve áll.

A lakosság lelkesen fogadta a rádió híreket a kormányváltásról, majd a Quirinál elé vonult és lelkes tüntetést rendezett az uralkodó, Badoglio és a hadsereg mellett. Eltekintve elszórt esetektől, amikor az utcán hurcolták néhány fasiszta ház butorait, semmiféle rendzavarás nem történt. A katonaság vagy a rendőrség és a lakosság között sehol sem volt összeütközés. Egyedül a belügyminiszteriumnál volt kisebb incidens, de ez is hamar véget ért. Ami a kormányváltás hatását illeti, arról azt lehet mondani, hogy a lakosság lelkesedése közben és megértő támogatásával ment végbe.

Újból megjelent Cavour gróf lapja

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: Az Italia című lap, amelyet 1859-ben Cavour gróf alapított, szerdán újból megjelent. A lap vezércikkében ezeket írja: Véleménye szerint az olaszok feladata most nem a viszálykodás vagy a bosszú való töprengés. A történelem végrehajtja a szükséges igazságszolgáltatást. Meg kell védeni egy évszázad alatt elviselt áldozatunkat, vérünkkel és ellen-

állásunkkal, hogy visszaállítsuk Olaszország nevének méltóságát.

Róma. (MTI.) A Némethi jelenti: A római rádió felhívást intézett a lakossághoz, hogy őrizkedjen a rémhírektől.

Rómából jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Szerdán közlemény jelent meg, amely szerint a közrend fenntartásának jogköre a katonai hatóságokra szállt át.

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: Badoglio tábornagy szerdán reggel felhívást bocsátott ki, amelyben mindenkit felszólít, hogy foglalja el munkahelyét és ne engedje át magát tüntetéseknek. A mai idők komolyságot, fegyelmet és hazafiasságot követelnek.

Washington. (Bud. Tud.) Amerikai megfigyelők szerint Badoglio felhívása Kerenszky magatartására emlékeztet.

Vatikánvárosban teljes nyugalom uralkodik

Vatikánvárosból jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: A Vatikánvárosban teljes nyugalom uralkodik. A Szentatya hétfőn hosszabb tanácskozási folytatott Maglione bíboros államtitkár-al. Majd a szokásos módon kihallgatásokat tartott.

Rómából jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: A La Correspondenz nevű katolikus hírszolgálati iroda írja:

Isten segítse és áldja ezuttal is Olaszországot. A feladat, amely minden pol-

Páncélos temetővé vált a britek számára a cataniai síkság

Valamennyi döntő szakaszon nagy elhárító sikereket értek el a németek a keleti arcvonalon. A kubáni hídfőnél súlyos veszteségekkel összeomlottak a szovjet támadások

Berlin. (MTI.) Illetékes helyen megállapítják, hogy mind a keleti mind a szicíliai arcvonalon az ellenfél nem tudott semmiféle eredményt elérni és általánosságban megállapítható, hogy mind a két fronton hanyatlak az ellenség ereje. Kedden sem sikerült az oroszoknak az áttörést végrehajtani. A harcok súlypontja Orel, ahol hatalmas erővel akarják kikényszeríteni a döntést, az arcvonal áttörését. Eddig minden szovjet erőfeszítés meghiusult.

Sziciliában sem állt be lényeges változás. Cataniában az ellenség támadásai nem jártak sikerrel. Enna térségében tovább folynak a támadások és az angolszások megkísérlik ezen a helyen a front áttörését. Az áttörési kísérletek azonban már az első vonaluknál meghiusultak, úgy, hogy áttöréstől még csak beszélni

sem lehet. A tengerig húzó arcvonalon állandóan heves harc dúl. Az ellenség mindig újabb csapatokat tesz partra. Ezzel szemben a német és olasz csapatok az arcvonal megerősítésére sietnek és újabb jelentős nyomatást gyakorolnak ezekre a helyekre.

A rendszerváltozással kapcsolatban Berlinben az a vélemény, hogy az nem hat ki az olasz katonák harci készségére. Jól tájékozott körökben egyébként a mai nap folyamán annak a megállapításnak adtak kifejezést, hogy az olasz király és Badoglio tábornagy szerint a tengely tovább folytatja a harcot és győzelmet fog aratni. Az ellenségnek tudomásul kell vennie, hogy az olaszok még nagyon messze vannak a teljes fegyverletételtől. Az olasz kormány az olasz királlyal együtt el van szánva a harc végsőig való folytatására.

Meghíusultak az ellenség áttörési kísérletei

Berlin. (Interinf.) A szicíliai harc-tér minden szakaszán a helyzet a legutóbbi napokban az amerikai csapatok átcsoportosítása és Montgomery csapatainak megerősítésének ellenére sem változott. Visszaverték mindazokat a súlyos támadásokat, amelyeket az ellenség a parti útvonal mentén keleti irányban intézett. Ezeket a támadásokat nagyobb páncélos és légierők támogatták.

Az északi szakaszon mindkét részről megelégnél a tüzérségi tevékenység. Patton tábornok kötelékei újból megkísérelték, hogy terep nyerjenek a parti útvonal mentén. Az amerikai csapatok a középső arcvonalon véres veszteségeket szenvedtek, kedden azonban újra támadtak Gangi térségében. Minden előretörésük meghiusult. Az esti órákban az amerikaiak 23 páncélosuk elvesztése után felhagytak a támadással.

A cataniai síkságon véres veszteséggel visszavertük a britek előretörését. Ez a térség valóságos páncélos temetővé vált a britek számára.

A keleti arcvonalon a német csapatok kedden minden döntő szakaszon nagy elhárító sikereket értek el. A bolsevisták sem Orelnél, sem Leningrádtól keletre nem tudták áttörni a német állásokat bár a védőkkel szemben emberben és fegyverben sokszoros túlerőben voltak. A német hadvezetésnek az a szándéka, hogy az ellenségnek minél nagyobb veszteséget okozzon emberben és anyagban. Ezt a célt kedden is elérték. Kedden az ellenség 164 páncélost veszített. Emellett más fegyverekben is magasak a bolsevisták veszteségei.

A leningrádi térségben egész nap tartó harcokban visszaverték az ellenséget. Egy fogságba esett szovjet tiszt szerint június 25-én német bom-

gárra hátrul, súlyos, a hatóságok felelőssége mérhetetlenül nagy.

Rómából jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: A Tribuna a helyzetről írva a következőket írja:

Europa történelmében egyhamar nem akad példa oly súlyos feladatra, amelyen Badoglio tábornagy kormányára hárul. Elsősorban meg kell védenie az országot a hatalmas ellenség beözönlése ellen. Az ország belsejében fel kell építenie az erkölcsi és anyagi értékek egyensúlyát. Rengteg közigazgatási kérdést kell megoldania. Új politikai erkölcsöt kell meghonosítania, új közvéleményt megteremteni. Ki kell küzdenie a törvényesség tiszteletét, első-sorban az alkotmány elvét. Minde-csak egy néhány a Badoglio kormány feladatai közül. Pillanatnyilag az ut-nak csak az elején vagyunk, az új hosszú és tele van ismeretlennel.

Rómából jelentik: (MTI) A Stefani jelenti: A Lavoro Italiana az olasz munkásokhoz fordulva azt írja, hogy mindenkinek feladata minden erejét a nemzeti egységnek szolgálatába állítani. Az olasz munkások feladata oda-adással, nyugalommal és együttműkö-déssel segíteni a kormány munkáját.

.....

bázok nagy kötelékei meglepetésszerű támadást intéztek ezredük ellen, amelyet teljesen szétugrasztottak. — Retteges vakrémület vált urrá és a megmaradt tiszték már nem tudták újra összeállítani egységeiket.

Az Azovi-tengertől Bjelgorodig terjedő térségben nem voltak negyjelentőségű harcok

A bolsevisták a kubáni hídfőnél újra támadtak. Ezek a támadások az ellenség súlyos veszteségei mellett összeomlottak.

Berlin. (MTI.) A Némethi jelenti: A németek a keleti arcvonal középső szakaszán kiürítették Bolchov helységet. Előzőleg minden katonai berende-zést szétrombolak.

Orel kivételével minden szakaszán alábbhagytak a bolsevisták támadásai

Berlin. (MTI.) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának. A véderő főparancsnok-sága közli: Orel szakaszán a súlyos elhárító harcok tovább folynak. A keleti arcvonal egyéb szakaszain a Szovjet támadásai alábbhagytak. Az arcvonal egyes szakaszairól a következőket jelentik:

A kubáni hídfőnél, a Miusnál és a Donecnél az ellenséges támadások meghiusultak. Orel térségében az ellenség kedden is változatlan heves-séggel támadott. A bolsevisták súlyos vesztesége mellett az összes támadást meghiusítottuk. Ezen az arcvonal-szakaszon a súlyos harcokban különösen kitüntette magát a 86. Rajna-wesfá-liai gyalogos hadosztály. A bolsevis-ták támadásai, amelyeket gyengébb erőkkel hajtottak végre, a Ladoga-tól délre is sikertelenek voltak.

Sziciliában a tüzérségi tevékenység mindkét részről erősbödött. Az arcvonal középső részében az angolszások előretöréseit megakadályoztuk. Az előretöréseket ellentámadással

meghíusítottuk. A sziget körüli vizeken a tengely légiereje nappali és éjjeli támadásai alkalmával megsemmisített egy 7000 tonnás tankhajót és egy nagyobb szállítóhajót megromgált.

Egyes ellenséges bombázók az elmúlt éjjel is folytatták terrortámadásaikat Hamburg városa ellen. Több városrészben tűz ütött ki. A lakosság körében veszteségek voltak. Az eddigi megállapítások szerint 47 gépet lelőttek.

Kedden a légharóító ütegek a nyugati megszállt területek felett további 9 repülőgépet lőttek le. Német partvédelmi kötelékek a holland partok előtt elsüllyesztettek egy tűzérési gyorsnaszádót. Egy másik olyan súlyosan megromgáltak, hogy elsüllyedéseivel számolni kell.

Német harci gépek az Atlanti-óceánon megtámadták egy ellenséges hajókaravánt és elsüllyesztettek két kereskedelmi hajót 12.000 tonna tartalommal, egy 5000 tonnás hajót súlyosan megromgáltak. Megromgáltak még két nagy teherhajót.

A német tengeralattjárók az Atlanti-óceánon és a Földközi-tengeren elsüllyesztettek nyolc hajót, összesen 44.245 tonnatartalommal és megromgáltak egy könnyű cirkálót valamint hat teherhajót. Három repülőgépet lelőttek.

336 ezer tonna hajóteret veszítettek júliusban a szövetségesek

Róma. (MTI.) A Német Távíratí Iroda július 28-án a következőkben ismerteti az olasz hadijelentést:

A szicíliai arcvonalon heves tűzérési tűz folyt. A középső arcvonalon indított ellenséges támadások nem sikerültek. Német repülőgépek Augusta kikötője előtt horgonyzó ellenséges hajókat támadták meg és elsüllyesztettek egy korvettel, egy 7000 tonnás tartályhajót és egy 40.000 tonnás szállítóhajót felgyújtottak.

Az ellenséges légierő Calabria kisebb helységei ellen intézett támadásokat, amelyek csekély kárt okoztak. Két repülőgépet lelőttek. Az egyik a Tyreni tengeren haladó hajókaravánunk ellen intézett rosszul sikerült támadás folytán négy ellenséges repülőgépet elpusztítottak.

Egy búvárnaszádunk az Atlanti-óceánon eltalált egy ellenséges repülőgéphordozót.

Berlinből jelentik: (Interinf) Nagy hatóságú német bombázók kedden brit hajókaravánból elsüllyesztettek két kereskedelmi hajót, egyet pedig súlyosan megromgáltak. Német repülőgépek szicíliai vizeken elsüllyesztettek egy hat-ezer tonnás tartályhajót és hat szállítóhajót megromgáltak.

Berlinből jelentik: (Interinf) Júliusban 336.000 tonna hajóteret veszítettek a szövetségesek, ami az előző havi veszteség háromszorosa jelent.

Rómából jelentik: (Stefani) A Hivatalos Lap rendeletet közöl, amelynek értelmében Napoly, Benevento, Avotino és Salerno tartományokat hadműveleti övezetkékké nyilvánították.

Továbbá ugyancsak hadműveleti övezetté nyilvánították a július 14-én kiadott rendeletben nem említett Patenza és Mateza tartományokat is. MTI

Berlin. (Interinf.) Mint az angol hírszolgálat július 26-án jelentette, a Szovjet Távíratí Iroda beszámolt arról, hogy két év alatt a szovjet haditengerészet által állítólág elsüllyesztett német hajók száma 960, kétmillió 700.000 tonnatartalommal, 270 hajót

megromgáltak. Miután ezek a számok nem foglalják magukban a szovjet légierők által elért eredményeket, amelyek igen magasak szovjet vélemény szerint a német hajóvesztések jelentékények.

Jólértesült német tengerészeti körökből nyert értesülés szerint Hanssen kapitány, haditengerészeti tudósító ezzel kapcsolatban a következőket mondotta:

Továbbra is feltétel nélküli megadást követelnek Olaszországtól a szövetségesek

Genfből jelentik: (MTI) A NTI jelenté: Roosevelt szerda esti beszédében kifejezésre juttatta, hogy Olaszország feltétel nélküli megadását továbbra is követeli.

Washingtonból jelentik: (Bud. Tud.) Roosevelt elítélte a tájékoztatósi hivatalnak az olasz uralkodóra és Badoglio-ra tett sértő megjegyzéseit, amelyek felhatalmazása nélkül hangzottak el.

Londonból jelentik: (B. T.) A király kihallgatáson fogadta Churchillt.

Lisszabonból jelentik: (B. T.) A londoni rádió szerint Churchill az előhízában bejelentette, hogy ha hadászati

A Szovjet által jelentett 2.700.000 tonna az elsüllyesztett német hajóteret hetszerezese. Német részről az Északi Jeges-tengeren, a Keleti-tengeren és a Fekete-tengeren elszenvedett veszteséget veszik figyelembe. A Szovjet által jelentett 960 elsüllyesztett német hajó ötszöröse a valószínűben elszenvedett veszteségnek. Teljesen felesleges ehhez a jelentéshez még megjegyzést fűzni.

célok követelnék, újra bombáznák Romát.

Amszterdamból jelentik: (NTI) Eden az alsóházban kijelentette, hogy az angol kormányt még nem értesítették a szabad német nemzeti bizottságnak a Szovjet által történt felállításáról és nem szándékoznak egy ehhez hasonló bizottságot Nagybritanniában elismerni.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenté: Nikolajevyck, a lengyel emigráns kormány elnöke Londonban kijelentette, hogy örülne, ha újra felvennék a baráti kapcsolatot a Szovjetunióval.

Kék-ezüst-szürke

— Balatoni képeslap —

Bücsüt intve a velencei tónak, vonatunk a zalai part felé kanyarodik. Odahaza még sokat haboztam a két eshetőség között: Erdély vagy Balaton? A szűkebb haza hegyei közé sok emlék és Prohászka püspök egy mondása vonzott: minden évben szűkségem van egy jó harapásnyi magaslati levegőre, ein Mundvoll von Höhenluft. Balatonra a tengernyi tó ismeretlen hullámai huzta. Győztek a hullámok.

Amit a balatonfüredi Széchenyi szobor hirdel, azt éreztem én is. „Munkafaradt ember ha a Balaton vizükrét meglátja, új életkedvet érez ereiben csörgedezni”. (Széchenyi 1846.) A tülkében mellettem Cselényi krákgogja nagyváradi emlékeit. Kimenekülök a folyosóra. Egymásután tűnnek fel a kedves északi parti nyaralóhelyek: Akaratlya, a kenesei fővárosi üdülő szép parkja, az aligai öreg-hegy és a bronztestű fürdőzők, sirályok és fehér vitorlások.

Balatoniüred

Ritka ajándékképpen naptényes a reggel. A pincérek ugyan azt mondják, hogy ez nem komoly, mert július 18-ig esnie kell mindennap. Hja, a jó öreg Medárd megbízható meteorológus. Egyszerre azonban örülök a fénynek, a tónak és a füredi hársaknak. A reggeli órákban pizsamás urak és hölgyek mennek újságjukkal a híres Tibor-fürdő szénasavas Bethesdaja felé. Ha Rabindranath Tagore is meggyógyult tőle, nekik is fog használni. Az ifjuság inkább a uszoda vizében keres felülést. Nem nagyon olvasnak el Czuczor hexameterjét, s így verstani elmélkedésemmel magam maradok. Rendületlenül ismétlgetem mégis mint korszerűtlen fiatal e büvös szavakat, melyek a Balatonra épített kabinokat ékesítik:

„Lelked szép erejét a sors hullámai edzik,
E tő testednek ad vidor életerőt”
(Czuczor Gergely.)

A sors hullámai ide is elhatnak. Nemcsak a reggel megvásárolt újságokból, amelyeknek híreit a parton, vagy a déli étkezéskor meg lehet beszélni a szomszédokkal. A Grand Hotel teljes egészében katonai üdülő. A téli orosz csapatok katonái itt pihenik ki láradalmaikat. Uldögélnek a padokon, az erősebbek már vígan csónakáznak, strandolnak és a fiatal tiszték meglólták a Grand Hotel táncparkettjét is. Igaz, hogy Füreden az idén is sok az idősebb korosztályhoz tartozó üdülő, de a törzsvendégek azt mondják, hogy soha még ennyi fiatal nem volt itt. Persze a katonai üdülő nagy vonzó erő, teszik hozzá hamiskásan. Így érthető, hogy fiatal leányok és asszonyok is panaszkodnak a szívükre és kénytelenek azt Füreden gyógyítani.

Az Esterházy-strand jegyszédője buzgón kiírja: levegő hőmérséklete 25 fok, víz hőmérséklete 18. Mondom neki, hogy ez lesvérek között is alig 16. Azt feleli, hogy még így is ráfizetnek a személyzetre. Bizony a sok eső, no meg az északi part is az oka annak, hogy itt mindig hidegebb a Balaton egy-két fokkal, mint például Siófokon, vagy éppen Keszthelyen. De lassan a napok és a tó is felmelegszik. Mire el kell menni, egészen jó lesz. Így szokott ez lenni. Bókay János vigjátékíró humorával merül azért bele minden délből a hideg hullámokba, mely „testének ad vidor életerőt”. Lázár Mária már inkább a hajókon sütteti magát nagyszélű és exotikus kalapjai alatt. Hóman Bálint volt kultuszminiszter pedig a Tibor-fürdőben edzi testét, s csak a sétányon látható olykor-olykor hatalmas alakja. Ullein-Reviczky Antal a szlovák sajtófőnökkel kedvelteti a magyar tengert és

barátkoztatja a dunavölgyi népeket.

A ritka derűs napokon, hajó korlátja fölött a tájba könyökölve töröm a fejemet a Balaton színén. Nem tudom pontosan megmondani, annyira változik az égi kulisszák tologatásával. Kék-ezüst-szürke — mondogatom magamban és igazam van. Kék is, mikor az eget tükrözi, szürke mikor a felhőtüggönyre bámul és ezüst. Néha öntött ólom, de irodalmár barátommal azon veszekszünk, hogy ilyen nem szabad ma már mondani. De jó volt Pliniusnak. Ő még mondhatta.

Siólok

Az is közhely, hogy Siólok a legzajosabb balatoni fürdőhely. Ma anakronizmus. A langyos-hűs vízben nem sokan vannak, a nagy tömegre szabott kabinok konganak, a sétányok nem zsúfoltak. Csak éppen szobát nem lehet az egész Balatonon kapni. Az emberek a komoly idők szellemében csendesebbek. A zenekarok is. A jazz ritkábban rikolt s a cigány is szerényen hallgatót huz 11-ig. Egy-egy uszonnázóhely vagy cukrászda van csak zsúfolva.

Sióftól Füredig északnyugati irányban hajókáztunk. Napszemüveggel egészen jól bele lehet felejtkezni a tovatűnő aranyásva. Apró fodrokon fénytündérek játszanak és incselkedve mondogatják: töl a hajóra: Na, milyen a Balaton színe? Én makacsul hajtogatam a hajó dohogó ritmusával: kék-ezüst-szürke. Hogy azután a fénytündérek szemembe kacagjanak: a mi hajunk arany. Amott a tihanyi kolostor alatt meg zöld vetés kél ki a tó vizéből.

Körültem a megmagyarázhatatlan balatoni szín, előltem a nap aranyhídja. Balról a tihanyi félsziget kék vonala kíséri, mint a valóság követe a viznek, fénynek, hullámnak, felhőnek e valószínűtlen nászát. Körülöttem emberek beszélgetnek fizetésről, háborúról, családi pletykákról s közben egy pillantást vetve a tóra, áradóznak. Felséges, gyönyörű, csodás. Távolság huzódó a zajtól. Nem akarok olyanná válni, mint a strand hulladékgyűjtő dobozkái, amelyeken ríki a felhívás: Cigaretta-véget, hulladékot ide! A kicsinyes emberi élet hulladéka és érzelmi cigaretta-csikkei helyett kinyitogatom a fülledt lelket. Hadd járja át a tó pársz szele. Elvegyülök a földdel, a vízzel, felhővel, éggel, nappal s hagyom, hogy az elemek átjárják a lelkemet. Ne kotorj az emberi érzelmek izzadságszagú pántlikáinak hulladékdobozában. Ember vagy. Feladotd van. Lelked épületén kell mindennap építened. Ne állj meg az utszelen, ne teccsereid „Lelked szép erejét” hozzád nem méltó hulladékok között. Az emberek azért boldogtalanok, mert személygyűjtő ládikáikat mindenhová magukkal cipelik. Betelepítik a legszebb tájba, s ha egy-egy pillantást szentelnek is neki, a következő órákban megint csak a hulladékok között turkálnak.

Áttujt a szél s mikor a füredi mólón kikötöttünk, úgy éreztem, hogy tisztább, erősebb lettem. Jó edzés volt a béka és a háború, az emben és a kultúra, a motorbiciklis kulturátlanság és az egyedüllét elviselésére.

A kikötőben vitorlások horgonyoznak. A hajó hullámokat hozott magával, megrezegtette a kikötő vizét. Az árbócok egymásután vették át a rezgést és bökölva, billegve üdvözölték a hajót. A hársak alól még egyszer visszaneztem. Az árbócok még lassan integettek.

TATRAY BARNABÁS

Alsóbb hatóságok, szakhivatalok és mezőgazdasági kamarák hatáskörének kibővítése a földművelésügyi igazgatásban

Megjelent a földművelésügyi igazgatás egyszerűsítéséről szóló rendelet

A Budapesti Közlöny vasárnapi száma közli a kormány rendeletét a földművelésügyi igazgatás egyszerűsítéséről és szakhivatalok elmozdításáról. A rendelet a földművelésügyi miniszter hatáskörébe utalt ügyek egy részének intézését alsóbb hatóságok, szakhivatalok, egyes esetekben pedig a mezőgazdasági kamarák hatáskörébe utalja. Ugyanakkor tehermentesíti a vármegyei hatóságokat és a gazdasági albizottságot azzal, hogy a kizárólagosan szakügyek intézésével szakhivatalokat bíz meg. A

túlzottan hosszadalmas és bonyolult eljárásokat egyszerűsíti és újrászabályozza. A rendelet szerint az egy törvényhatóságra, vagy ennél nagyobb területre rendezendő mezőgazdasági kiállítás és árumintavásár engedélyezési joga a földművelésügyi miniszter hatásköréből az Országos Mezőgazdasági Kamara hatáskörébe, a kisebb kiállítás engedélyezési joga a törvényhatóság első tisztviselőjének hatásköréből a kerületi mezőgazdasági kamara hatáskörébe megy át.

latok működésével kapcsolatos területeken vízrendezési munkálatok végrehajtásának az elrendelése és vízrendező társulatok tisztviselői ellen fejelemi vizsgálat elrendelése. 500 kat. holdnál kisebb vízborítással károsított területek lecsapolására kötelezés tárgyában a földművelésügyi miniszter helyett a vízügyi műszaki hivatal vezetője rendelkezik. A vízhasználatok és vízmunkálatok engedélyezése, medertisztogatás elrendelése, vízrendező társulatok vízépítési munkálatainak, valamint a sürgős jellegű vízrendező társulatok vízépítési munkálatainak, valamint a sür-

gős jellegű vízrendező munkálatoknak az ideiglenes engedélyezése iránti kérelmeket a törvényhatóság első tisztviselője helyett az illetékes vízügyi műszaki hivatalhoz kell benyújtani. A vízhasználatok vagy vízi munkálatok engedélyezésére vonatkozó terveket ugyancsak az illetékes vízügyi műszaki hivatalhoz kell benyújtani, amely az ügyeket határozathatalra előkészíti.

A rendelet szerint a gazdasági munkavállalók és a munkaadók között felmerülő a közigazgatási hatóságok hatáskörébe tartozó vitás ügyekben, ha a követelés 500 pengőt nem halad meg, a törvényhatóság első tisztviselője végérvényesen határoz.

Azokban az ügyekben, amelyekben a miniszter hatásköre alsóbb hivatalokra száll át, jogorvoslat biztosított a földművelésügyi miniszterhez.

A kormányrendeletet a földművelésügyi miniszter külön rendelettel fogja életbeléptetni.

Faiskolák létesítése, diófák kivágása és erdők kezelése

A jövőben a kertészeti felügyelőségek hatáskörébe tartozik a kereskedelmi gyümölcsfaiskolák létesítésének és üzemeltetésének, valamint 10-nél több diófa kivágásának és a diófák szállításának az engedélyezése. A földművelésügyi miniszter hatásköréből a szőlészeti és borászati felügyelőségek hatáskörébe megy át az új szőlők telepítésének, valamint a kereskedelmi szőlővesztő- és oltványtelepek létesítésének az engedélyezése.

A földművelésügyi miniszter hatásköréből az erdőigazgatóság hatáskörébe kerül az erdőtervény hatálya alá tartozó terület megállapítása, erdőnek erdőgazdasági művelés alól való végleges kivonásának az engedélyezése csereterület ellenében, valamint csereterület nélkül, ha a kivonandó terület 2 kataszteri holdat nem halad meg, illetve, ha kisajátítási eljárás miatt kell az erdőt ilyen művelés alól kivonni. Az erdőigazgatóságok hatáskörébe kerül a kisebb rendkívüli fahasználatok engedélyezése is.

A földművelésügyi miniszter, illető-

leg a gazdasági albizottság hatásköréből az erdőigazgatóság hatáskörébe kerül a sarjerdőkre vonatkozó üzemtervek és üzemátvizsgálások jóváhagyása, valamint az 500 kat. holdat meg nem haladó szálerdők üzemterveinek és a 3000 kat. holdat meg nem haladó szálerdők üzemátvizsgálásának a jóváhagyása, az erdőgazdasági üzemtervek kisebb módosításai, a vágásesetűk, az üzemtervtől átlennetileg eltérő elő- és mellékhasználatok engedélyezése, valamint a 20 holdon aluli erdők tulajdonátörházással kapcsolatos természetbeni megosztásának az engedélyezése.

A földművelésügyi miniszter hatásköréből a gazdasági albizottság hatáskörébe megy át az erdőbirtokossági társulati közgyűlés határozatainak a jóváhagyása. A földművelésügyi miniszter hatásköréből a gazdasági felügyelőség hatáskörébe megy át a köztenyésztés céljára szolgáló apaállatok beszerzésével, tartásával, gondozásával kapcsolatos kedvezmények, díjak és jutalmak engedélyezése.

Legeltetési társulatok közgyűlési határozatai

A földművelésügyi miniszter hatásköréből a gazdasági albizottság hatáskörébe kerül a legeltetési társulati közgyűlési határozatok jóváhagyása. Ugyancsak a gazdasági albizottság hatáskörébe megy át a társulati választmány határozatai ellen előterjesztett panaszok tárgyában való végleges döntés, a társulat rendkívüli bevételeinek a felhasználása felőli döntés, valamint a társulat megalakulásáig hozott határozatok végérvényes jóváhagyása az előbb említett korlátozások mellett. A gazdasági albizottság határozat a társulati tagokra kivetett járulékok jogossága, összege, vagy a kivé-

tési jog elővételé miatt előterjesztett panaszok tárgyában. Közös legelőként lévő faállomány kitermelése és értékesítése tárgyában hozott gazdasági albizottsági határozatot nem kell a földművelésügyi miniszterhez tudomásulvétel végett felterjeszteni. A földművelésügyi miniszter hatásköréből a törvényhatósági közgyűlés hatáskörébe megy át kis- és nagy közlegekben a közlegelő részbeni elidegenítésének, vagy rendeltetés megváltoztatásának a jóváhagyása, ha a közlegelő 100 holdnál nagyobb és az elidegenítésre kerülő ingatlanrészlet 10 holdat nem halad meg.

A járási állatorvos hatáskörének kibővítése

A földművelésügyi miniszter hatásköréből a törvényhatóság első tisztviselőjének a hatáskörébe megy át a vizsgáló állatorvos kirendelése állatrakodásokhoz. A jövőben az elsőfokú állategészségügyi rendőri hatóság (főszolgabíró) helyett a járási (városi) állatorvos intézkedik a legelő fertőzöttségének megállapítása, lépéne, illetve szeregő üszök elleni védőoltás elrendelése, sertéspestis (sertésvész) elleni oltás engedélyezése, ebzárlat megszervezése miatt befogott állat hatósági megfigyelés alá helyezése, száj- és körömfajás esetén hasított Lőr-mű állatok mesterséges fertőzésének elrendelése ügyében. Sürgős szükség és közvetlen veszély esetén a járási (vá-

rosi) állatorvos külön kiküldő rendelkezés nélkül is tartozik a helyszínre kiszállni, hogy a megfelelő intézkedéseket megtegye.

Víznyelők hatóságai

A földművelésügyi miniszter hatásköréből a törvényhatóság első tisztviselőjének a hatáskörébe megy át a közlegelőktől fenntartandó társulati vízművek jókerbantartására szükséges összegek kivételének az elrendelése. A földművelésügyi miniszter hatásköréből a vízügyi műszaki hivatal vezetőjének a hatáskörébe kerül az árterületeken művelési módok megállapítása, a vizitáru-

Érdekes javaslat a zenei ponyva kiküszöbölésére

Kimélet nélkül ki kell irtani az álmagyar műdalt és az olcsó slágert

A Magyar Zenei Szemle legújabb számában Vikár Sándor érdekes cikket írt az utóbbi időben sokat emlegetett témáról, a zenei ponyváról. A zenei ponyva napjainkban már mindenhol beférkőzik, még az iskolákat sem kíméli meg. Nap-nap után jelennek meg hazafiaskodó dalok, diákbuccuzónóták, zenei közhelyekből összeállított gicsek. Sajnálatos és eléggé el nem ítélhető, hogy hivatalos, komoly zenei intézmények is elősegítik a zenei ponyva terjedését. Nem kivétel ez alól az Operaház, a Zenekadadémia és a Rádió sem. A Zenekadadémia üzleti érdekből válogatás nélkül bocsátja rendelkezésre hangversenytermét mindenféle előadás céljára. Az Operaház ugyancsak üzleti szempontból operettekkel tarkítja műsorát. Az iskolára vár a feledat, hogy az átállítás sikerrel járjon. Az iskolákban kell helyet adni a magyar népdalnak, mely esetben az iskolából kikerülő új generáció már nem volt kényrekedvre kszolgálattva a feléje áradó ze-

nei ponyvának. Minden iskola típus részére kötelező magyar népkiadványokat kell rendszeresíteni. Sokan azaz a tervvel jönnek, hogy egyes befutott nótaszerzőknek a dalaival talán kivétel lehetne tenni. De ezen a téren nincs megalkuvásnak helye. Amíg minden magyar ember nem tud száz igaz magyar népdalt, nem juthatunk szóhoz az uri nótaszerzők se. A nagyközönség műveletlen és izléstelen — állapítja meg a cikkíró — nem tud különbséget tenni a kevésbé rossz és rossz között. Nekik éppen olyan jó a Balázs, Murgács, vagy Fráter-nóta, mint a Panniká, Mária, vagy a többi ehhez hasonló sláger. Epp ezért a zenei nagytakarításnál egyiknek sem jár kimélet. Ha majd minden magyar ember lelke át lesz hatva, itatva az igaz magyar dallal, jöhetnek az álmagyar műdalok és a manapság gombamódra szaporodó slágerek is. Szigorú törvényt, kell hozni a zenei ponyva ellen is, (Magyar Tud.)

Majdnem agyontaposta a viziló az ápolót

Budaestről jelentik: Néhány nappal ezelőtt az Állatkertben a közönség és a gyermekek kedvenc vizilóvát, az Arany nevűt elvlasztották a fiától. A vizilóánya azóta állandóan búskomoran furdott medencéjében és még ápolójára vár a feledat, hogy az átállítás sikerrel járjon. Az iskolákban kell helyet adni a magyar népdalnak, mely esetben az iskolából kikerülő új generáció már nem volt kényrekedvre kszolgálattva a feléje áradó ze-

saira társai odasiettek és kiszabadították veszedelmes helyzetéből. Ekkorra már azonban olyan sok sebből vérzett hogy a mentők súlyos állapotban szállították a Magdolna-kórházba.

Ugy látszik Arany, a vizilóánya még mindig emlékezett arra, hogy kiesinyét Németh vette el tőle és anyai elkeseredésében támadta meg az ápolót.

Nagyvárad város legújabb térképe

nagy fali 2 P, kisebb színes 1 80 P kapható

A MAGYAR LAPOK kiadóhivatalában

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40
 félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

SZEPTEMBER 25-ÉN KEZDŐDIK A SZÉKELYFÖLDI MŰVÉSZETI ÉV. A kultuszminiszter megbízásából az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács szeptember 25-től kezdve művészeti év keretében bemutatja a magyar szellemi élet értékeit a Székelyföld vezető városai-ban: Marosvásárhelyen, Székelyudvarhelyen, Sepsiszentgyörgyön, Csíkszeredán. A művészi év műsorán képzőművészeti, történeti kiállítások, építészeti és népművészeti bemutatók, valamint hangversenyek és előadások szerepelnek.

A mezőgazdasági munkásság ruha- és cipőellátása. A Mezőgazdasági Kamara felterjesztésével fordult a földművelésügyi miniszterhez a falusi lakosság, elsősorban a gazdasági cselédek és munkások ruha és cipő ellátásának biztosítása ügyében. Felvetette a Kamara a gyapju házi feldolgozásának kérdését is. Rámutatott arra, hogy bizonyos korlátozások mellett minden juhtenyésztő számára lehetővé tennék a gyapju házi feldolgozását. A juhtenyésztés még azokon a helyeken is fellendülne, ahol eddig juhot nem tartottak. Ezáltal fokozódna a gyapju-termelés és javulna a közelállítás. (Magy. Tud.)

SZICILIA EGYIK LEGSZEBB ÚTVONALA MAGYAR HŐS NEVET VISEL. Keresen tudjuk, hogy a Monte Pellegrino lábánál elterülő Palermo-nak, a hasonló nevű olasz tartomány nagymultú fővárosának egyik legszebb útvonala a „Via Stefano Türr” büszke nevet viseli és Türr Istvánnak, az 1848/49-es véres magyar honvédtisztból lett hős garibaldinának, a nagy Garibaldi jobbkézének emléktáblájával ékes. A két híres hősnek a császárnak (VI. Henrik és II. Frigyes, utóbbinak neje előbb magyar királyné volt) sírját őrző szép olasz város ezzel az útvonal elnevezéssel adta kifejezést annak az izzó magyarbarátságának, amely Szicília lakóinak szívében él a „marsalái ezer” nagy napjai óta. Palermo ma sem felejtette még el, hogy bevétele Garibaldi hada által főleg Türr hadászati tanácsai révén sikerült, miért is Garibaldi az olasz nemzetország főfelügyelőjévé és tábornokká nevezte ki hűség magyar munkatársát.

Új film a hulladékgyűjtési propaganda szolgálatában. „Ne dobd el” címen új propaganda-film kerül bemutatásra, mely a hulladékgyűjtés gazdasági előnyeit ismerteti. A belügyminiszterrel egyetértően ennek a propaganda-filmnek a bemutatását minden moziban kötelezővé tette. — (Magy. Tud.)

MEGTELTEK AZ ERDELYI FÜRDŐK. Az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal felhívja az utazóközönség figyelmét arra, hogy Borszékfürdő, Gyilkostó, Tusnádfürdő és Hargitafürdő jelenleg teljesen megtelt, ezért saját érdekében senki ne utazzék ezekre a fürdőhelyekre, anélkül, hogy előzetesen ne biztosított volna ezobát magának.

Megállapították a hazai brikkett új árát. (MTI) A hivatalos lap csütörtöki száma közli a közelítési miniszter rendeletét a hazai brikkett új árának megállapítása tárgyában. Ugyanez a szám közli a pénzügyminiszter rendeletét a szmololapok forgalombahozataláról.

ROOSEVELT ÚJ PURIMOT IGÉR A ZSIDÓKNAK. Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államok zsidósága ima-böjt- és gyásznapot rendelt el a zsidókért, akik — mint a proklamáció mondja — a jeruzsálemi templom elpusztítása óta most vannak a legszorongatottabb helyzetben az egész világon. A Roosevelthez közelálló Newyork Times a zsidóságnak egy új „purimot” helyez kilátásba. Roosevelt lapja ugyanis biztosítja a zsidókat, hogy az „egyesült nemzetek” mindent elkövetnek annak érdekében, hogy a leszámolásnak ez a napja mielőbb elérkezzen.

Megszigorítják a tanoncvisz-gákat a szűcsiparban. Egyes iparágakban egy ideje tapasztalták, hogy a tanoncok kiképzése sok kívánnivalót hagy maga után. A vizsgákon kiderül, hogy a tanonc az inas-évek alatt nem tudja elsajátítani a szakma legelőnyösebb ismereteit sem. A szűcsiparban is ez a helyzet. Ezért a szűcsiparfelelősek most elrendelték a tanoncviszgek megszigorítását. Külön bizottságot bíztak meg az új rend előkészítésével és a vizsgálatok rendjének szigorításával. Közölték a vizszmesterekkel, hogy a tanonc vizsgáztatásánál milyen munkanemekre helyezik a fősúlyt. Felhívják, hogy ezeknek tanítására a legnagyobb súlyt helyezze, mert ha a jövőben valamelyik mester tanonca a vizsgán megbukna, az illetőtől elvonják a tanonctartási jogot, miután megállapítható, hogy nem képes utódnevelésre. (Magy. Tud.)

Megjelent a református leánygimnázium évkönyve

Nagyvárad, július 29. Finta Gerő igazgató szerkesztésében most jelent meg a Református Szilágyi Erzsébet Leánygimnázium évkönyve az 1942-43. iskolai évről. Az iskola fenntartója a nagyvárad református egyházakozsága. Az évkönyv bevezetőjében megemlékezik Horthy Istvánról, utána dr. Csiksz Tihor vallásánár, az iskola nővendégeinek lelki képeiről értekeznek egy kérdőívvel vezetett lélektani kísérlet alapján. A kérdőívvel feleletekből kibontakozik előttünk a mai leánylélek, amely mindjobban az otthon, a családi hajlék felé akar orientálódni. A kérdésekre adott feleletekből kitűnik, hogy a sok tantárgy mellett legtöbb leány szeretne hallani még többet háztartási és gyermeknevelési kérdésekről.

Az intézet: ma beírt és osztályozott nyilvános és magántanulóinak a száma az elmúlt évben 230 volt. A tanulók vallási adatai: római katolikus 38, görög katolikus 9, református 154, evangélikus 6, unitárius 2, görögkeleti 8, baptista 1, izraelita 2.

Tanulmányi eredmény: kitűnő rendű 17, jeles rendű 12, jó rendű 77, elégséges rendű 30, tulnyomóan elégséges 60, elégtelen egy tárgyból 21, elégtelen 2 tárgyból 1, elégtelen 3-4 tárgyból 2.

BELVÁROSI Péntektől: Csak 16 éven felülieknek
Harsányi Zsolt világhírű regénye filmen!
Magdolna
 Lázár M., Turay Vaszary P., Somlay, Petrovics, Sárdy, Lehotay
 Csütörtökön utoljára: **Niesevo**
 Harry Baur, Marcell Chantal, Ivan Mosjoukine

Nyirő József erdélyi tárgyú gyönyörű regénye.
A velencei filmversenyen első díjjal kitüntetve
Emberek a havason
 Főszerepben: Görbe János és Szellay Alice. — Rendezte: Szóts István
 Csütörtöktől a **CASINO Filmszínházban**

KORONA Filmszínház Csütörtöktől
KATYI
 Tolnay Kláry felülmúlhatatlan sikerű alakítása
 Előadások kezdete **4, 6, 8** óra

Angol hidegvér. Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az angol aleoház előcsarnokában két képviselő a vitatkozás hevében összeverekedett.

Vízvezeték-szerelők figyelmébe! A szakosztály felhívja tagjai figyelmét, hogy bérzsin, illetve motokál igényléseket augusztus hónapra 1.én déli 12 óráig a szakosztályi irodában adják le. Elnökség.

Megjelenik az ideai mezőgazdasági árak népszerű ismertetése. Dr. Móritz Kálmán miniszteri osztálytanácsos a közelítésiügyi miniszter hozzájárulásával 128 oldalas kézikönyvben dolgozta fel a mezőgazdaságot érdeklő összes új árak ismertetését és ez a könyv a napokban jelenik meg. A könyv ismerteti és magyarázza a gabona, hüvelyesek, olajosmagvak, takarmánymagvak, hagyma, szalastakarmányok, szalma, rostnővények, nemesített vetőmagvak, új burgonya, fűzfavessző, tej és tejtermékek, báromfi, tojás, méz, vágómarha, vágóborjú, vágóbárány, elősertés, hús és zsír, gyapju, őrlémények és ipari erőtakarmányok árait, a burgonya, tengeri, rizs és cirokszakkál őszi alapárát, a berosépiés, vāmörles és vāmдаралás, valamint a bērszántás díját. Ez a könyv tehát nélkülözhetetlen nemcsak a gazdák részére, de a mezőgazdasággal összefüggő iparosok és kereskedők részére is s igen jól használható kézikönyv lesz a közelítési ügyeket intéző hatósági szervek számára is. A könyv ára 1.80 P. Megrendelhető a „REGES” Könyvkiadónál Budapesten (V. Kertvárosi József-utca, 23.) s az ár előzetes bekielűdése esetén a könyv portómentesen nyer szállítást.

A női betegségek gyógykezelésében a régbevált természetes „**Ferenc József**” keserűvizét gyakran alkalmazzák, mert reggel éhgyomorral egy pohárral könnyen bevehető, rendkívül enyhe hatást, hatása pedig gyorsan és minden kellemetlenség nélkül bizonyosan jelentkezik. Kérdezze meg orvosát!

CHILÉBEN SOK A BOLSEVISTA TANÍTÓ. Valparaiso tanítóegyesülete santiagói jelentés szerint megállapította, hogy az ifjúság nevelése egyre inkább bolsevista mederbe terelődik. Ennek az a magyarázata, hogy Chilében egyre növekszik a bolsevista tanítók száma. A valparaisói tanítóegyesület a legerélyesebben tiltakozott a kommunista érzelmű tanítók magatartása és aknamunkája ellen, amely nemcsak az egész nemzeti nevelést veszélyezteti, hanem a chiléi tantestület hírnevét is aláássa.

Betöltötték a református leánygimnázium üresedésében lévő tanszékeit

Nagyvárad. A református leánygimnázium igazgatótanácsa tegnapi ülésén betöltötte az üresedésben lévő tanszékeket. A magyar-latin tanszékre dr. Csajkos Éva tanárnőt, a két magyar-német tanszékre Köblös Judit és Csoma Erzsébet tanárnőket, a latin-francia-román tanszékre Varga Béla tanárt, ének- és zene-tanárnak Seprődy Hona tanárnőt választották meg. A választások a kulcsminiszter jóváhagyása után véglegesekké.

Milyen munkalehetőségeket kínál a Munkaközvetítő?

A nagyváradai m. kir. állami Munkaközvetítő Hivatal (Szilágyi Dezső-utca 28, telefon 25-76) jelentése az 1943. évi július hó 28-án kelt kimutatása szerint, az elmúlt héten elhelyezett 37 egyént.

Jelenleg foglalkozást kephanak:

3 napszamos, 3 szolgáló, 4 kádár, 3 fakatos, 1 fémcsiszoló, 2 cipész, 5 asztalos, 4 állandó háztartási alkalmazott, 2 gyári munkás, 20 gyári munkás, 1 hentes, 2 napszamos, 1 kovács. Összesen: 51 egyén.

Foglalkozást keresnek:

28 ipari szakmunkás, 43 gyári be-tanított és egyéb segédmunkás, 2 szolgáló-kifutó, 3 bejáró-lakarító, 19 állandó háztartási alkalmazott, 2 tisztviselő, 1 tisztviselő, 3 mindenes szakácsnő. Összesen: 104 egyén.

Betöltendő tanonc-helyek:

3 lakatos.

Elhelyezést kereső tanoncok:

1 sütő, 1 kereskedő, 1 géplakatos, 1 hentes. Összesen: 4 egyén.

Folyóirat-szemle

MEGJELENT A HÍTEL. A Hítel című nemzetpolitikai szemle új szá-mának vezetőhelyén a hetvenöt éves Horthy Miklósról emlékezik meg közvetlen szavakkal emlékezik meg közvetlen szavakkal vázolja fel az ember és az államférfi legszembe-tünőbb vonásait. Ezt követően négy tanulmányi közül a szám: Téchy Oliv-er Széchenyi hiteljogi elképzeléseinek a magyar hiteljog fejlődésére gyakorolt hatását vizsgálja a reform-kor egész gazdasági szerkezetét be-mutató hatalmas tanulmányában. Csizmadia Ander „Tisztviselő és kö-zönség” címen a bürokratizmus ma-napság annyit vitatott kérdéséhez szól hozzá a szakember tudásával és tárgyilagosságával. Salamon Sándor a románság arcát mutatja be, ahogy az a magyar irodalomban megjelenik. R. Jónás Magda pedig a létfenntar-tási költségindexszámok jelentőségé-ről, a ma használt számítási módsze-rekről és az utóbbi éveknek e szá-mok tükrében mutató drágulási arányáról ad jól áttekinthető képet egy érdekes grafikon is közlő tanul-mányában. A Magyar Figyelő és Szemle rovatokban Mikó Imre Vita Sándor, Heszke Béla és Szűcs Lajos cikkei mellett Kéki Béla összefoglaló cikkét találja az olvasó Kolozsvár ez-évi színházi és zenei életéről.

Bolgár vélemény a zsidóságról

Vasileff ezredes, a „Dnes” című kormánylapban „A javíthatatlanok” cí-mel cikket írt, amelyben a zsidókérdé-sel foglalkozik. Bulgária némely köréi-ben. — írja többek között Vasileff ez-redes — még mindig nem ismerték fel, hogy ez egy olyan döntő probléma, ame-lyet csak minden kompromisszum nél-kül lehet megoldani. A bolgár állam ál-tal életbeléptetett zsidóellenes rendsza-bályok nagyon is jogosultak, mert a zsi-dók minden tekintetben ártalmára vol-

tak az ország érdekeinek és a közösség-nek. Ezenkívül a gyengébb kedélyekre bomlasztó bacillusként hatottak. Mint államellenes defetisták és siberék mű-ködtek egyidejűleg. Még a legnaivabb embereknek is rá kellett jönniök arra, hogy ezt a harcot feltétlenül le kell folytatni a zsidók ellen, akik javíthatat-lanok és éppen ezért az állam által hoz-zott rendszabályokat, mint szükséges vé-dekezést kell tekinteni.

Rendelet a fakitermelés előmozdításáról és a faszükséglet biztosításáról

A háborús viszonyok következté-ben az ország faszükséglete évről-évre növekszik. Az ország faellátá-sának biztosítása érdekében a kormá-ny rendeletet adott ki, amely a Bu-dapesti Közlöny vasárnapi szá-mában jelent meg. A rendelet szerint a földművelésügyi miniszter, illetve felhatalmazása alapján bizonyos ese-tekben az erdőgazgatóság a törvé-nyes korlátozásokon túlmenően, rendkívüli fahasználatot az 1943-44. évi termelési időnyben is enge-délyezhet. A rendelet a megtakarítási kötelezettséget az 1943-44., 1944-45., 1945-46. évi termelési időnyekre felfüggeszti és kötelezővé teszi ezekben a termelési időnyekben az évi rendes fahasználatoknak teljes egészében való kitermelését. Végül azokat az erdőbirtokosokat, akik rendkívüli fahasználatot a hatóság kötelező előírása alapján vettek, il-letve vesznek igénybe (kényszerter-melés), az előírt rendkívüli fahasz-

nálat megtakarításának kötelezett-sége alól mentesíti.

A Budapesti Közlöny vasárnapi számában jelen meg a földművelés-ügyi miniszter rendelete a faszükség-let biztosításáról. A rendelet előírja, hogy minden birtokos, akinek szál-erdeje 60 kat. holdat, sarjerdeje pe-dig a 30 kat. holdat eléri köteles az 1943-44. időnyben egy év vágásnak, az ennél kisebb erdő birtokosa pe-dig kat. holdankint egy normál ürméter-nek megfelelő mennyiségű fát a ren-des főhasználaton felül kitermelni.

Kötelezi ez a rendelet az erdőbir-tokosokat arra is, hogy a szükséges faválasztékokat az erdőgazgatóság megállapítása szerinti mennyiségben termeljék ki, valamint, hogy a fa-termelés menetéről koronkint az er-dőgazgatósághoz jelentést tegyenek. A rendeletben megállapított kötele-zettségek alól a földművelésügyi mi-niszter, illetve az erdőgazgatóság in-dokolt esetekben felmentést adhat

Új rend a hadisegélyek kifizetésénél

Csak a megállapított napokon lehet felvenni a segélyeket

Nagyvárad thj. város adóhivatala 5376-1943. adóhiv. szám alatt közli: A hadisegélyek kifizetésének meg-könnyítése és gyorsítása végett a vá-rosi adóhivatal 1943. augusztus 1-től 2 pénztárban fizet az alábbi beosztás szerint:

ADÓHIVATALI PÉNZTÁR

(Városháza, földszint 10. sz. szoba)
F. évi aug. 2-án az 1-től 350-ig.
3-án a 351 700-ig.
4-én a 701 1050-ig.
5-én 1051-1407-ig

terjedő 1943. évi törzskönyvi számok alatti hadisegélyeket.

VÁROSI FŐPÉNZTÁR

(Városháza, földszint 1. sz. szoba)
F. évi aug. 2-án az 148 1600-ig.
3-án az 1601-1800-ig.
4-én az 1801-2000-ig.

5-én a 2001-től tovább terjedő törz-s.könyvi számok alatt nyilvántartott ha-disegélyeket.

A közérdekű munkaszolgálatosok ha-disegélyét az adóhivatal pénztára fi-ze-ti folyó évi augusztus hó 6-án.

A kifizetések naponta délután 4 órá-tól történnek.

Figyelmeztetem az érdekelteket, hogy a városi adóhivatal a kifizetéseket csakis a fenti sorrendben és időben teljesíti és kivétel senkivel sem tesz.

A kifizetések sorrendjét az adóhiva-tal hónapról-hónapra változtatni fogja, hogy a nagyobb törzskönyvi számmal rendelkező hadisegélyezettek ne kerül-jenek hátrányos helyzetbe a kisebb sor-számmal rendelkezőkkel szemben és a sorrendről minden hó végén a helybeli hírlapok útján értesíti az érdekelteket.

Szent László nyomda R. T. Nagyvárad

Szép betűkkel berendezett könyvnyomdája készít min-dennemű nyomtatványokat, izléses kivitelben.

Rendeléseket felvesz telefonon is a nyomda. Telefon 12 27.

1251-1943. vh. sz. 1943. Pk. 14136 sz.

ARVERESI HIRDETMÉNY

Csicsmányi Jenőné és Lökös Endréné vegrehajthatók javára 640 P követelés és jár. erejéig 1943. év augusztus hó 26. napján d. e. 11 órakor Nagyváradon, Mikszáth Kálmán-utca 18. sz. alatt a nagyváradj kir. járásbíróság 1943. évi 1676-3. sz. végzésével elrendelt végre-hajts során lefoglalt 1051 P becsértékű szépirodalmi könyvek, rádió, butorok, mérleg és egyéb ingóságok bíróság el-árvereztetnek.

Nagyvárad, 1943. évi július hó 23. napján.

TÜRÖK ANTAL
kir. jb. végrehajtó.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Tangóharmonika gyermekeknek való eladó. Szent Anna-u. 33. 467

Jó hangu cimbalom olcsón eladó. — Cim a kiadóban. 478

Állást nyec

Kocsisgazda helyettes keres a Dre-her-Haggenmacher Nagyváradj Sör-gyár. Jelentkezni lehet 01 és 12 óra között a váradszöllősi telepen. 472

Keresek szakmában jártas csapost Péter Sándor vendéglő, piac közepén, Dréher söröző. 478

Állást keres

Világszenzáció a „Ráció” új ren-dez. szabaddalmazott magyar könyvelési találmány. Áttekinthető, gyors, olcsó, pontos. Adózásnál nélkülözhetetlen. Órák alatt elsajátítható, bármilyen szakmában és rendszerben használható, bevezethető bármikor. Feltaláló Rác Miklós a „Mezőgazdák” volt irodavezetőfőkönyvelője. Könyvelést vállal irodája: Rimanóczy-utca 8. I. 5. 477

Különléle

Fertőtlenítést, poloska, moly és min-dennemű férgek irtását 38 évi gyakor-lattal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 313

Találtatott munkógumi, igazolt tu-lajdonosa átveheti a kiadóban. 473
Jóházhól való 12 éves kislány gyer-mek mellé vagy könnyebb munkára ajánlkozik, Mocsár-u. 9. Pálfi Éva. 474

Lakás

2 szobás magánházat megvételre ke-resnek. Cimeket a kiadóba kérek. 409

Oktatás

Javitó vizsgákra előkészítők gyakor-lattal, Sztaroveszky-u. 42. szám. 466

Hirdessen a Magyar Lapokban

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
a Szent László-nyomda Rt igazgatója

Készült a Szent László-nyomda R. T. körtorgópepen Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.